

Saksbehandler:
Hanne M.S. Berg
Innvalgsnummer/e-post:
33 01 80 09/hanne.berg@piv.no

Vår dato:
13.08.2008
Deres dato:
05.05.2008

Vår ref.:
2008/609

Deres ref.:
HELSE SØR-ØST RHF

Helse Sør Øst RHF
v/juridiske rådgiver Inger Marie Tofthagen

15 AUG 2008

SAK: 08/C1110 DOK: 5

A-KODE SAKSBEH. KASS.

403 JUR

Høringsuttalelse vedr Forslag til endring av helsepersonelloven - styrke rettsstillingen til barn - ivaretagelse av barn av pasienter

Det vises til e-post fra Helse Sør -Øst RHF v/Inger Marie Tofthagen av 05.05.2008 vedrørende høringsnotat fra Helse- og omsorgsdepartementet om forslag til endring av helsepersonelloven for å styrke rettsstillingen til barn av foreldre med psykisk sykdom.

Notatet har i Psykiatrien i Vestfold HF (PIV HF) vært utsendt til representanter for fagråd voksen og til ledergruppe og fagråd ved Barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling (BUPA) for kommentarer.

Herværende skriv bygger på synspunkter mottatt fra nevnte.

PIV HF's overordnede tilbakemelding består i å gi sin støtte til det prinsipielle med opprettelsen av en lovfestet plikt til at helsepersonell skal bidra til å ivareta barns behov når foreldrene har alvorlig sykdom. Forslaget innebærer en klar styrkning i forhold til ivaretagelse av barnet, og av barns rettsstilling.

Kommentarer til de ulike kapitlene i Høringsnotatet av 22.04.2008:

Kap. 4 . Behov for tiltak i helsetjenesten:

4. avsnitt, 6 punktum: Rutiner som sikrer samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og det kommunale nivå: Her vil vi anbefale at det også tas med de positive erfaringene mange BUPer har med et tettere kommunesamarbeid hvor personell fra BUP er ute i kommunene 1 - 2 dager i mnd. Dette er en modell som er med å sikre samarbeid til nytte for både kommunen og spesialist- helsetjenesten.

Kap. 8. Vurdering av rettslige endringsbehov.

Vi støtter at det foreslås en opplysningsplikt fremfor en opplysningsrett for helsepersonell overfor pasientens barn om strengt nødvendig og grunnleggende informasjon om helsetjenestens behandling av pasienten. Informasjonen må gis på en måte tilpasset barnets forutsetninger.

PIV HF er imidlertid i tvil om departementet forslag til ny § 23 a) er hensiktsmessig: Det er grunn til å tro at det både blant ledere, helsepersonell og brukere i spesialisthelsetjenesten er innarbeidet at regler vedrørende meldeplikt for helsepersonell hovedsakelig fremgår av helsepersonelloven kap. 6. At en så vidt viktig meldepliktbestemmelse som den aktuelle plasseres i helsepersonelloven kap. 5, antas derfor å by på pedagogiske utfordringer.

Kap. 8.2. Plikt til å bidra til å ivareta barna

Postadresse:
Direktøren
Postboks 2267
3103 Tønsberg

Besøksadresse:
Olav Trygvasons gt 4
3125 Tønsberg

Telefon: 33 01 80 00
Telefax: 33 01 80 01

Organisasjonsnummer:
983 975 305

Høringsbrev
130808_styrking av barn
som pårørende_rev hpl

Kommentarer til departementets ønske å høre om høringsinstansene har forslag til eksempler på hva helsepersonell kan bidra med for å ivareta barn av psykisk syke, rusmiddelavhengige og alvorlig somatisk syke pasienter (s. 29):

- Sentralt utformede rutiner med å tilby en informasjonssamtale med foreldre og barn sammen, eventuelt med barna uten foreldrene. Viktig at foreldrene vet hva barna får av informasjon, og at barna vet at foreldrene tillater at det snakkes åpent om situasjonen. Loven sier noe om plikten til å vurdere om barnets interesser /behov er ivaretatt – vår oppgave å ha rutiner/prosedyrer for kvalitetssikre at dette blir gjort.
- Sentralt utformede rutiner/sjekklistor for å kvalitetssikre avklaring ved ved innkomst vedrørende omsorg for barn etc.
- Opprette barneansvarlig ved hver avdeling. Viktig med personer som har kompetanse for håndtere/vurdere alt dette.
- Etablering av samarbeid med 1. Linjetjenesten, sikre oppfølging over tid (helsesøster, skole/lærer...)
- Viktig med opplæring/kurs for den "friske" foreldre

Kap. 8.4. Informasjon til barnet

Kommentarer til departementets liste over spesifiserte spørsmålsstillinger (s 34):

- *Hvilken konkret informasjon har barnet behov for?* I forhold til psykisk syke foreldre er det helt grunnleggende at barnet får informasjon om at mor eller far er ivaretatt av spesialisthelsetjenesten, varighet av innleggelse og hvem som ivaretar den syke forelderen. Dette er avgjørende for å frita barnet for opplevelse av skyld og ansvar i forhold til foreldres tilstand. Tilsvarende kan gjelde barnets behov for informasjon om hvem som skal ta vare på barnet, hvem barnet kan snakke med, endringer i mors/fars adferd m.m. som har med sykdommen å gjøre, vanlige reaksjoner hos barn av foreldre med psykisk lidelse og betydningen av at barn fortsetter med sine vanlige aktiviteter og samvær med venner også når mor eller far mottar behandling/er innlagt for behandling av sin lidelse.
- *Hvilken konkret informasjon kan helsepersonell gi barnet uten foreldres samtykke?* Informasjonen som nevnt over kan gis, av hensyn til barnet, og uten foreldres samtykke dersom de ikke vil gi det.
- *I hvilken grad kan en opplysningsplikt få negative konsekvenser for barn som pårørende?* Dersom informasjon gis uten foreldrenes samtykke, antas barn lett å kunne komme i en lojalitetskonflikt. Videre kan opplysningsplikten få negative konsekvenser i forhold til parentifiserte barn, eller overfor eldre søsken som kan gå inn i en foreldrerolle i forhold til yngre søsken. Opplysningsplikten bør derfor begrenses til kun nødvendig informasjon hvor fokus er å trygge barnet og frita barnet for opplevelse av skyld og ansvar for foreldres situasjon. Informasjonen må også tilpasses barnets alder og utviklingstrinn, og helsepersonell bør ikke utdype informasjon mer enn nødvendig selv om barnet fremstår som mer modent enn alder skulle tilsi (jfr. parentifiserte barn - og at vi som helsepersonell ikke må være med å øke byrden de bærer).
- *Bør det være forskjell på den informasjonen som kan gis når pas. er samtykkekompetent og når pasienten ikke er samtykkekompetent?* Nei, i utgangspunktet ikke.

Kap 8.5. Informasjon til andre som har omsorg for barnet

Postadresse:
Direktøren
Postboks 2267
3103 Tønsberg

Besøksadresse:
Olav Trygvasons gt 4
3125 Tønsberg

Telefon: 33 01 80 00
Telefax: 33 01 80 01

Organisasjonsnummer:
983 975 305

Høringsbrev
130808_styrking av barn
som pårørende_rev hpl

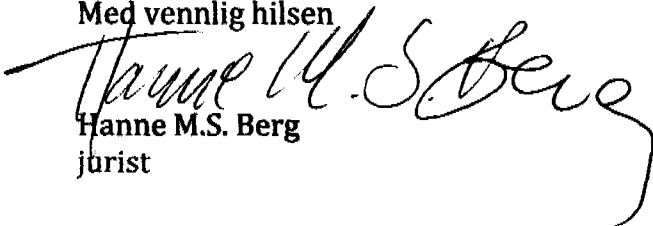
Kommentar til forslag av endring av §23 (s 36):

- *Hvilken informasjon bør en omsorgsperson ha for å kunne følge opp barnets samvær med syke foreldre?* En vurdering av om samvær er tilrådelig eller ikke utfra den syke forelderens tilstand. Kort beskrivelse av den syke forelderens tilstand (god periode/ dårlig periode), og hvordan dette kan påvirke barnet, evt. nødvendige rammer for samværet for at barnet skal bli ivaretatt.
- *Hvilken informasjon bør kunne gis til den som tar hånd om barnet?* Informasjon som er overordnet om oppfølging og forløp.
- *Hvilke unntak bør oppstilles fra en eventuell hovedregel om at pasientens oppholdssted eller helsetilstand oppgis?* Dersom det vil være sterkt uheldig og barnet bli skadelidende eller at grunner hos pasienten tilsier at denne vil bli skadelidende dersom dette oppgis.

Kapittel 10. Merknader til forslag til lovendring:

Spesialisthelsetjenesteloven § 3-7 a: privatpraktiserende spesialister omfattes ikke. Foreslås å endre til: privatpraktiserende spesialister uten driftstilskudd omfattes ikke.

Med vennlig hilsen

Hanne M.S. Berg
jurist

Postadresse:
Direktøren
Postboks 2267
3103 Tønsberg

Besøksadresse:
Olav Trygvasons gt 4
3125 Tønsberg

Telefon: 33 01 80 00
Telefax: 33 01 80 01

Organisasjonsnummer:
983 975 305

Høringsbrev
130808_styrking av barn
som pårørende_rev hpl